

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3019/2020. (II. 10.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Pokol Béla* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.II.10.387/2018/5. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 6.Mf.680.797/2017/5. számú ítélete, valamint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 34.M.2231/2015/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély dr. Balázs Ildikó kamarai jogtanácsos által képviselt Tettrekész Magyar Rendőrség Szakszervezete útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.II.10.387/2018/5. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 6.Mf.680.797/2017/5. számú ítélete, valamint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 34.M.2231/2015/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági döntésekben megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó (az alapper felperese) 2009. szeptember 1-jétől állt hivatásos szolgálati viszonyban, és többszöri áthelyezést követően a Budapesti Rendőr-főkapitányság (az alapper alperese, a továbbiakban: alperes) V. Kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Bűnüldözési Alosztály (a továbbiakban: rendőrkapitányság) állományában nyomozó beosztásban teljesített szolgálatot. Az indítványozó 2011. november 1-jétől – figyelemmel az általa bemutatott német középfokú írásbeli és szóbeli nyelvvizsga-bizonyítványokra – német középfokú C típusú nyelvvizsga után járó idegennyelv-tudási pótlékban részesült. Az indítványozóval szemben az állományilletékes parancsnok 2014. március 7-én fegyelmi eljárást indított, egyidejűleg annak felfüggesztéséről és rendelkezett arra hivatkozással, hogy a Pestvidéki Nyomozó Ügyészség – a nyelvvizsga-bizonyítványa megszerzésével összefüggésben – gyanúsítottként hallgatta ki az indítványozót a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 254. § (1) bekezdésébe ütköző vesztegetés büntetének gyanúja miatt. Az alperes 2014. február 14-ei hatállyal a Pestvidéki Nyomozó Ügyészség által 146/2013. számon elrendelt büntetőeljárás jogerős befejezéséig az indítványozót beosztásából is felfüggesztette. A Pestvidéki Nyomozó Ügyészség Nyom. 146/2013. számon az indítványozóval szemben folytatott büntetőeljárásban 2014. augusztus 29-én a vádemelés elhalasztásáról szóló határozatot hozott. A határozatban felhívta az indítványozó figyelmét arra, hogy amennyiben a határozat ellen panasszal él, úgy a nyomozás megszüntetése feltételeinek hiányában vádemelésnek van helye.
- [4] Az indítványozó az ügyészi határozattal szemben panaszt nem terjesztett elő, így az jogerőre emelkedett.

- [5] 2.2. Az ügyészi határozatra tekintettel a rendőrkapitányság vezetője a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 37/B. § (1) bekezdése alapján elrendelte az indítványozó életvitelének soron kívüli ellenőrzését. Az ellenőrzést a Nemzeti Védelmi Szolgálat (az alapperben beavatkozó, a továbbiakban: NVSZ) végezte el, az ellenőrzés eredményeképpen meghozott 30310-13/5500-5/2014. számú határozat rögzítette, hogy az indítványozó életvitele a Hszt. 37/B. § (3) bekezdés c) pontjára tekintettel kifogásolható.
- [6] Az NVSZ ellenőrzésének a megállapításait az indítványozó személyes meghallgatás keretében megismerhette, ennek során tagadta a bűncselekmény elkövetését, valamint előadta, hogy a vádelhalasztást azért fogadta el, hogy minél előbb munkába állhasson.
- [7] A rendőrkapitányság vezetője az NVSZ határozata, az indítványozó meghallgatása és a szolgálati érdek figyelembevételével az indítványozó szolgálati viszonyát a 301-55/155/2013. számú paranccsal a Hszt. 37/B. § (1) bekezdése és a (3) bekezdés c) pontja, továbbá az 56. § (2) bekezdés b) pont *ba*) alpontja alapján felmentéssel megszüntette. A döntés indokolása tartalmazta, hogy az NVSZ határozatára, az indítványozó személyes meghallgatása során tett nyilatkozatára, valamint a szerv szolgálati érdekére figyelemmel került sor az indítványozó hivatásos szolgálati jogviszonyának a megszüntetésére.
- [8] Az indítványozónak a parancs ellen benyújtott szolgálati panaszát az alperes a 01000-101/3036/2/2015. Szü. számú határozatával elutasította.
- [9] 2.3. Az indítványozó – szolgálati panasza elutasítását követően – munkaügyi bírósághoz fordult, keresetét a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 34.M.2231/2015/14. számú ítéletével elutasította.
- [10] Az elsőfokú bíróság – a Hszt. 149. § (3) bekezdésében, valamint a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai Fegyelmi Szabályzatáról szóló 11/2006. (III. 14.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) 41. § (1) bekezdése alkalmazhatóságának kifejezett kizárása mellett – rámutatott többek között arra, hogy különösen a hivatásos állomány tagjától várható el, hogy amennyiben nem követte el a terhére rótt bűncselekményt, úgy tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a vele szemben felhozott vádak alól tisztázza magát; így jogszerűen várható el tőle az is, hogy panasszal éljen a vádemelést elhalasztó ügyészi határozat ellen. Kiemelte a bíróság azt is, hogy a munkaügyi bíróság a büntetőjogi felelősség kérdéséről nem dönt, kizárólag azt vizsgálja, hogy az indítványozó magatartása objektíve alkalmas-e a kifogásolható életvitel megállapítására. Ítélete indokolásában rámutatott arra, hogy az alperes tevékenysége miatt a szervezet valamennyi tagjával szemben magasabb erkölcsi és jogszabályi követelmények támaszthatók, hogy a közbizalomnak megfelelőhessenek. Az olyan személy, akire a bűncselekmény gyanúja vetül, és emiatt büntetőeljárás is indul ellene, együtt értékelve azzal a körülménnyel, hogy nem tesz meg mindent annak érdekében, hogy az őt ért vádak alól tisztázza magát, kifogástalan életvitelűnek nem tekinthető.
- [11] Az elsőfokú bíróság ítéletét az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 6.Mf.680.797/2017/5. számú ítéletével helybenhagyta. Ítélete indokolásában megállapította, hogy a Kúria EBH 2017.M.11. szám alatt közzétett, hasonló jogi és ténybeli alapokon nyugvó elvi határozatát irányadónak tekintette az adott ügyben. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a Hszt. 37/B. § (3) bekezdés c) pontját alkalmazásakor helyesen értékelte úgy, hogy abból nem zárható ki a szolgálati viszonyal összefüggő, fegyelemsértésnek nem minősülő, de kifogás alá eső, az etikai szabályokat súlyosan sértő magatartások értékelése. Az indítványozó az ügyészség határozatában foglalt megállapításokat tudomásul vette, így saját döntése következményeként az ügyben bűncselekmény hiányában nyomozást megszüntető vagy felmentő határozat nem született. Akivel szemben pedig ilyen nem vitatott tények kerülnek ügyészségi határozatban megállapításra, okszerűen megállapítható, hogy nem felel meg a kifogástalan életvitel követelményének.
- [12] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a támadott ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Ítélete indokolásában kiemelte, hogy az eljáró bíróságok egyezően állapították meg, hogy az indítványozó a bűncselekmény elkövetését nem ismerte be; az a körülmény, hogy panasszal nem élt, nem tekinthető beismerésnek, ugyanakkor ez kihatott a szolgálati viszonyára. Az alsóbb fokú bíróságok kizárólag munkaügyi szempontból értékelhették az indítványozó büntetőeljárással kapcsolatos magatartását, és e körben csak azt vizsgálhatták, hogy a vádelhalasztás tárgyában hozott ügyészi határozat önmagában megalapozza-e a Hszt. 37/B. § (3) bekezdés c) pontjában foglaltakat, vagyis az életvitel kifogásolhatósága ez alapján megállapítható-e. A Kúria hangsúlyozta, hogy a kifogásolható életvitel megállapítására a vádemelés elhalasztásáról szóló határozatban foglalt tényszerű megállapítások adtak alapot azért, mert az indítványozó a jogorvoslati lehetősége ellenére nem hártotta el a bizonyítási eljárás lefolytatását követően a terhére megállapítottakat. Azzal, hogy

az indítványozó a vádemelés elhalasztásáról szóló határozat ellen nem élt panasszal, már nincs lehetősége a vele szemben megfogalmazott gyanú elhárítására, ami kihat a hivatásos szolgálati viszonyára, így ennek munkajogi következményei alól sem mentesülhet arra hivatkozva, hogy a bűnösségét bíróság jogerősen nem állapította meg. A Kúria rámutatott arra is, hogy a kifogástalan életvitel nem azonosítható a büntetlen előélettel, így a bűnösség megállapításának hiánya sem jelent kifogástalan életvitelt.

- [13] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában, majd hiánypótlásra való felhívását követően annak kiegészítésében előadta, hogy szerinte a támadott bírósági ítéletek az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1)–(2) bekezdésével ellentétesek, az alábbiak szerint.
- [14] 3.1. Az indítványozó szerint a támadott bírósági határozatok sértik az ártatlanság védelmét, mert a kifogásolt döntések a bűnösség megállapítása nélkül, ügyészi – és nem bírósági – határozat alapján az indítványozót elkövetőnek tekintik, annak ellenére, hogy az ügyészség alkotmányos szerepe a bíróságtól teljesen eltér. Az indítványozó szerint a vádemelés elhalasztása nem azonos a bűnösség megállapításával, ez viszont az eljárás során figyelmen kívül maradt. Álláspontja szerint ugyanis egyik bíróság sem vette figyelembe, hogy a bűncselekmény elkövetését, a bűnösséget csak bíróság állapíthatja meg. Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a vádemelés elhalasztása tárgyában hozott határozat elleni jogorvoslat ki nem merítése nem számíthat beismerésnek. Az indítványozó szerint az eljáró bíróságok ítéleteik indokolásában abból indultak ki, hogy az indítványozó bűnös, így nem felel meg a hivatásos szolgálati viszonyban állókkal szemben támasztott követelményeknek, annak ellenére, hogy az indítványozó bűnösségét büntetőbíróság nem mondta ki.
- [15] Az indítványozó indítványa kiegészítésében a 3087/2016. (V. 2.) AB határozatot idézte, és arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok nem vették figyelembe, hogy a keresettel támadott, a jogviszonyát megszüntető panasz vonatkozásában vele szemben bűncselekmény elkövetését állapították meg, annak ellenére, hogy azt csak bíróság állapíthatta volna meg. Az indítványozó szerint az ártatlanság védelmének elvével ellentétes, hogy egyik bíróság sem találta aggályosnak, hogy jogviszonya megszüntetésének indoka a vonatkozó parancs szerint az volt, hogy az indítványozó a bűncselekményt elkövette.
- [16] 3.2. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelme körében előadta, hogy szerinte a bírósági ítéletekben hivatkozott jogszabályi rendelkezésekből nem következhet marasztaló döntés. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség sérül az indítványozó szerint azáltal, hogy a bírósági ítéletek szerint a kifogásolható életvitel megállapításához elegendő az, hogy az indítványozó nem élt jogorvoslattal a vádelhalasztás ellen, ezt azonban a bíróságok „okszerű és valós indokkal” nem támasztották alá.
- [17] Az indítványozó hangsúlyozta azt is, hogy a Hszt. 149. § (3) bekezdésében foglalt konjunktív feltételekkel összefüggésben megállapítható, hogy indítványozó beismerő nyilatkozatot nem tett, tettenérésre nem került sor, az ügyészség határozata a bizonyítékokat nem részletezte. Az indítványozó szerint a kifogástalan életvitel megállapítására irányuló eljárásban nem az vizsgálendő, hogy indítványozó elkövette-e a bűncselekményt, hanem az, hogy milyen magatartást tanúsított az őt érintő büntetőeljárással kapcsolatban. Álláspontja szerint azonban abból, hogy jogorvoslati jogával nem élt, nem vonható le olyan következtetés, hogy szolgálati feladatait befolyásmentesen nem tudja ellátni. Az, hogy a bíróságok ezt nem vizsgálták, sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát. Az indítványozó az indítvány-kiegészítésében ismét kifejtette, hogy szerinte a jogviszonya megszüntetésekor nem vették kellő súllyal figyelembe, hogy a vádemelés elhalasztása nem azonosítható a bűnösség megállapításával.
- [18] 3.3. Az indítványozó az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése sérelmére is hivatkozott. Szerinte a bíróságok az ártatlanság védelmét teljesen figyelmen kívül hagyó jogértelmezésükkel már a törvényhozó hatalmi ág jogkörét vonták el, túllépve az igazságszolgáltatás kereteit.

II.

[19] 1. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(2) Senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.”

[20] 2. A Hszt. érintett rendelkezései:

„37/B. § (1) A hivatásos állományba jelentkező életvitelét a hivatásos állományba vétel előtt, a rendvédelmi oktatási intézmény ösztöndíjas hallgatójának, valamint tanulójának életvitelét a hallgatói, tanulói jogviszony létesítése előtt, továbbá a hivatásos állomány tagja és az ösztöndíjas hallgató, valamint a tanuló életvitelét a miniszter által meghatározott gyakorisággal, de legfeljebb évente egy alkalommal a jogviszony fennállása alatt ellenőrizni kell. A szolgálati viszony fennállása alatt a kifogástalan életvitel soron kívüli ellenőrzésére akkor kell intézkedni, ha a kifogástalan életvitel ellenőrzésének kezdeményezésére jogosult tudomására jutott adatokból a kifogásolható életvitelre alapos okkal lehet következtetni.

[...]

(3) Az életvitel nem kifogástalan, ha

a) a jelentkező esetében fennállnak a 37/A. § (1) bekezdésében meghatározottak,

b) a hivatásos állomány tagjával szemben bűncselekmény elkövetése miatt a bíróság jogerősen szabadságvesztés vagy közérdekű munka büntetést szabott ki, továbbá, ha büntetőeljárás során jogerős határozattal kényszergyógykezelését rendelte el, vagy

c) a jelentkező vagy a hivatásos állomány tagja nem felel meg – különös tekintettel a szolgálaton kívüli magatartására, családi és lakókörnyezeti kapcsolataira, anyagi, jövedelmi viszonyaira, valamint a bűncselekményt elkövető vagy azzal gyanúsítható személyekkel fenntartott kapcsolatára – a szolgálat törvényes, befolyástól mentes ellátása követelményének.”

[21] 3. A BM rendelet vonatkozó rendelkezése:

„41. § (1) A Hszt. 149. §-ának (3) bekezdése szempontjából beismerésnek kell tekinteni azt is, ha a hivatásos állományú az ellene indult büntetőeljárásban hozott, a bűncselekmény elkövetését megállapító érdemi döntést tartalmazó határozattal (határozat, végzés vagy ítélet) szembeni jogorvoslatban a terhére rótt tényállás megvalósítását nem vitatja.”

III.

[22] 1. Az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján – mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.

[23] 1.1. Az indítványozó az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésébe ütközőnek tartja a támadott bírósági határozatot. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: az Abtv. 27. §-a értelmében az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az alaptörvényellenes bírói döntéssel szemben, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

[24] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának, így arra alkotmányjogi panasz sem alapítható {lásd például: 3162/2019. (VII. 10.) AB végzés, Indokolás [17]; 3275/2019. (X. 30.) AB végzés, Indokolás [11]}. Ennek megfelelően az indítvány e vonatkozásában nem teljesíti az Abtv. 27. § a) pontja szerinti követelményt.

- [25] 2. Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel a befogadhatóság további vizsgálatát az Alaptörvény XXVIII. cikk (1)–(2) bekezdéseivel összefüggésben folytatta le.
- [26] 2.1. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {lásd például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [27] 2.2. Az indítványozó a bírósági ítéleteket ellentétesnek tartja az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [28] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt emlékeztet állandó gyakorlatára, melynek megfelelően „[a] tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés” {3092/2019. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: a *iura novit curia*-elvnek megfelelően a jogszabályok konkrét tényállásra vonatkoztatása, azok értelmezése a rendes bíróság hatáskörébe tartozik {például: 3306/2017. (XI. 24.) AB határozat, Indokolás [63]; 3021/2017. (II. 17.) AB határozat, Indokolás [44]; 3120/2012. (VII. 20.) AB határozat, Indokolás [21]}.
- [29] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ügyészégi határozatot, az indítványozó ügyészégi meghallgatásáról készült jegyzőkönyvet, az NVSZ határozatát az eljáró bíróságok figyelembe vették, a tényállást részben az alapján állapították meg. Az indítványozó a megállapított tényállást megismerhette. Az Alkotmánybíróság e körben azt állapította meg, hogy az indítványozó kifejezetten nem jelölt meg olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne figyelembe venni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. A tisztességes bírósági eljáráshoz való joga vélt sérelme körében az indítványozó túlnyomórészt a jogviszony megszüntetéséről szóló parancs megállapításait kifogásolta, illetőleg érvei túlnyomórésze az ártatlanság véelme vizsgálata körében értékelhető. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság ezt az indítványi elemet nem vizsgálta meg érdemben.
- [30] 2.3. Az Alkotmánybíróság szerint az indítványban az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésének sérelmére vonatkozóan írtak felvetik a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Csak érdemi vizsgálatban dönthető el, hogy a Kúria támadott ítélete megsértette-e az ártatlanság véelme elvét.
- [31] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével – érdemben bírálta el.

IV.

- [32] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [33] 1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita az indítványozó szolgálati jogviszonya megszüntetéséből eredt, erre tekintettel az Alkotmánybíróság mindenekelőtt áttekintette a szolgálati jogviszony létesítésére és megszüntetésére vonatkozó, a konkrét ügyben releváns rendelkezéseket, különös tekintettel a kifogástalan életvitelre vonatkozó szabályokra.
- [34] A Hszt. preambuluma szerint Magyarország függetlenségének, törvényes rendjének, valamint a lakosság és az ország anyagi javainak védelmét ellátó szervek hivatásos állományától az állam tántoríthatatlan hűségét, bátor helyállást követel. A hivatásos állomány tagjai a törvények és más jogszabályok, valamint a nemzetközi jog előírásainak megfelelően, a fegyveres szervek feladataihoz igazodó szakmai ismeretek birtokában különleges közszolgálatot teljesítenek. A Hszt. 3. §-a értelmében a szolgálati viszony az állam és a hivatásos állomány tagja között létrejött különleges közszolgálati jogviszony, amelyben mindkét felet a sajátos szolgálati körülményeknek megfelelő, a szolgálati viszonyt szabályozó törvényben és más jogszabályokban meghatározott kötelezettségek terhelik és jogosultságok illetik meg. A hivatásos állomány tagja a szolgálati viszonyból fakadó kötelezettségeit – a fegyveres szerv rendeltetés szerinti feladatainak megvalósítása érdekében – önkéntes vállalás alapján, élethivatásként, szigorú függelmi rendben, életének és testi épségének kockáztatásával, egyes alapjogai korlátozásának elfogadásával teljesíti. A szolgálati jogviszony létesítésének és betöltésének is (egyik, bár nem

kizárólagos) feltétele a kifogástalan életvitel. Ha a hivatásos állomány tagja nem felel meg a kifogástalan életvitel követelményének, akkor a szolgálati viszonyát felmentéssel meg kell szüntetni [lásd: Hszt. 56. § (2) bekezdés b) pont *ba*) alpont].

- [35] A Hszt. 37/B. § (3) bekezdése szabályozta azokat az eseteket, amelyek fennállta esetén az életvitel nem kifogástalan, ideértve többek között azt az indítványozó esetében is alkalmazott esetet is, amikor a hivatásos állomány tagja nem felel meg – különös tekintettel a szolgálaton kívüli magatartására, családi és lakókörnyezeti kapcsolataira, anyagi, jövedelmi viszonyaira, valamint a bűncselekményt elkövető vagy azzal gyanúsítható személyekkel fenntartott kapcsolatára – a szolgálat törvényes, befolyástól mentes ellátása követelményének [lásd: Hszt. 37/B. § (3) bekezdés c) pont]. A kifogástalan életvitel ellenőrzését a rendőrségről szóló törvényben meghatározott belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv, a konkrét ügyben az NVSZ végezte.
- [36] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó szolgálati jogviszonyának megszüntetésére arra tekintettel került sor, hogy életvitel nem volt kifogástalannak tekinthető. A Kúria a támadott ítéletében – egyezően az első- és másodfokú ítéletben foglaltakkal – arra tekintettel utasította el az indítványozó keresetét, és állapította meg az alperesi intézkedés jogszerűségét, hogy az indítványozó az ügyész vádelhalasztás tárgyában hozott határozata ellen panasszal nem élt. Az indítványozó szerint a Kúria döntése alaptörvény-ellenes, nevezetesen az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében deklarált ártatlanság vélelmével ellentétes; szerinte ugyanis a Kúria (ahogy az első- és a másodfokú bíróság is) ítéletében úgy foglalt állást, mintha az indítványozó bűncselekményt követett volna el, annak ellenére, hogy a büntetőjogi felelősségre vonására nem került sor. Az Alkotmánybíróság tehát az indítvány alapján áttekintette az ártatlanság vélelmével összefüggésben kialakított gyakorlatát.
- [37] 2.1. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépését követően több ügyben, elsőként a 3243/2014. (X. 3.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) vizsgálta az Abtv. 27. § szerinti, bírói döntés ellen benyújtott alkotmányjogi panasz alapján, hogy egy bírói jogértelmezés sérti-e az ártatlanság vélelmét. Az Alkotmánybíróság e határozatában a korábbi gyakorlatát is felhasználva, a következőket állapította meg: „[A]z ártatlanság vélelme, mint a büntető igazságszolgáltatás egyik garanciája és a jogállamiság egyik elve 1989-ben emelkedett alkotmányi szintre. Az ártatlanság vélelme az Alkotmánybíróság értelmezésében elsősorban azt szolgálja, hogy a büntető felelősség elbírálása során a döntésre jogosított elfogulatlan, pártatlan hozzáállást tanúsítson, továbbá a döntésre megalapozott bizonyítással, a prejudikáció tilalmának sérelme nélkül kerüljön sor. Ez egyben azt is garantálja, hogy az eljárás alá vont személy a felelősség megállapításával járó hátrányos jogkövetkezményeket ne szenvedje el a felelősségének megállapítása nélkül.” (Indokolás [20])
- [38] Az Abh. utalt arra, hogy az Alkotmánybíróság több határozatában kiterjesztően értelmezte az ártatlanság vélelmét abból a megfontolásból, hogy az a jogállam által védett élet- és jogviszonyok körében egyre több területen érvényesül. Az Alkotmánybíróság gyakorlata ugyanakkor következetes abban a kérdésben, hogy az ártatlanság vélelméből eredő jogvédelem korlátlanul nem terjeszthető ki. Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy „[a]z ártatlanság vélelme a felelősség kérdésében hozandó döntés folyamatán túl elsősorban azt a jogsérelmet hivatott megakadályozni, amelyet – törvénynek megfelelően lefolytatott eljárás során – megállapított felelősség hiányában alkalmazott és utóbb reparáció nélkül maradt joghátrányok okozhatnak”; az ártatlanság vélelmének alkotmányos elvével való szoros összefüggés ugyanakkor esetenként vizsgálendő {Abh., Indokolás [22]; 3313/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [32]}.
- [39] 2.2. Az Alkotmánybíróság az ártatlanság vélelmére vonatkozóan kialakított gyakorlatát figyelembe véve a következőket állapította meg.
- [40] Az indítványozó büntetőjogi felelősségét büntetőbíróság az alkotmányjogi panasz benyújtását megelőző bírósági eljárás során nem állapította meg, tekintettel az egyébként az ügyész diszkrecionális jogkörébe tartozó vádemelés elhalasztása tárgyában hozott döntésére. A vádemelés elhalasztásával az ügyészség függő jogi helyzetet teremtett, fenntartva az ügyészi határozatban megállapított időtartamra a vádemelés fenyegetettségét; ilyen értelemben a vádemelés elhalasztása nem volt más, mint a büntetőigény érvényesítésének meghatározott (próba)időre történő felfüggesztése. Az ügyészi határozatban megjelölt időtartam eredményes eltelte az eljárás megszüntetését vonta maga után a bűncselekmény miatti bűnösség megállapítása nélkül. Vagyis ilyen esetben is adottak ugyan a vádemelés feltételei, de azzal szemben alternatívát ajánlanak a gyanúsítottaknak, és a vádemelés

elhalasztása tartamának eredményes vagy eredménytelen volta dönti el, hogy az eljárás megszüntetésre kerül, vagy vádemeléssel folytatódik.

- [41] Az alperest a szolgálati jogviszony felmentéssel való megszüntetésében, illetve az eljáró bíróságokat a szolgálati vita eldöntésében a vádemelés elhalasztása, annak időtartama, vagyis a büntetőjogi felelősség megállapításának folyamata nem befolyásolta. Az indítványozó szolgálati jogviszonya megszüntetésére a Hszt. 37/B. § (3) bekezdés c) pontja szerinti esete okán került sor, ez azonban a bűnösség megállapításával nem hozható összefüggésbe. Ugyancsak nem függ össze a nem kifogástalan életvitel megállapítása a vádelhalasztással sem, hiszen az eljárás ilyen megszűnése következtében sem válik az életvitel ismét kifogástalanná. Másképp fogalmazva: ha valakinek a bűnösségét büntetőbíróság nem állapította meg, illetve nem szabott ki olyan súlyú büntetést, amelyhez a büntetett előlethez fűződő hátrányos következmények kapcsolódnak, az még nem jelenti az életvitel kifogástalanságát.
- [42] Az ügyben eljáró bíróságok a büntetőjogi felelősség kérdését nem érintették, kizárólag a szolgálati jogvitát döntötték el, melynek keretében az indítványozó magatartását és a felmentés jogszerűségét vizsgálták. A felmentést azért minősítették jogszerűnek, mert a rendőrkapitányág nem a büntetőjogi felelősség kérdésében döntött a vádelhalasztásról szóló ügyészségi határozat alapján, hanem a számára abból megismert indítványozói magatartás: a vádelhalasztás tárgyában hozott ügyészi határozat elleni panasz hiánya adta alapját a nem kifogástalan életvitel megállapításának. Az eljáró bíróságok az indítványozó esetében azt értékelték, hogy az ellene a nyelvvizsga-bizonyítvány megszerzésével kapcsolatban gazdálkodó szervezet dolgozója kötelessége megszegésére irányuló vesztegetés büntette miatt indult büntetőeljárásban hozott, a vádemelés elhalasztásáról rendelkező ügyészi határozattal szemben nem élt panasszal. A szolgálati jogviszony jellegéből is következően az érintettekkel szemben fokozott elvárás az, hogy mindent megtegyenek annak érdekében, hogy az ellenük felhozott vádak alól tisztázzák magukat. A Kúria – az első- és másodfokú bíróság ítéletében foglaltakkal egybehangzóan – értékelt az indítványozó esetében a panasz kimerítésének elmulasztását olyan magatartásként, melyből a kifogástalan életvitel követelményének való megfelelés hiánya következik.
- [43] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében rögzített ártatlanság vélelmének érvényesülését a vizsgált bírói jogértelmezés nem sérti. A fentiekre tekintettel a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.II.10.387/2018/5. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 6.Mf.680.797/2017/5. számú ítélete, valamint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 34.M.2231/2015/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2020. január 28.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró különvéleménye

- [44] Nem tudom támogatni a határozat elutasító rendelkező részét, mert helyt adva az indítványnak, én az ártatlanság vélelmét látom sérülni az indítvánnyal támadott bírói döntésekben.
- [45] Az indítványozó munkaviszonyának megszüntetését elrendelő döntés az akkor hatályban volt BM renddelet 41. § (1) bekezdése alapján nyilvánította kifogásolható életvitelűnek az indítványozót, és mondta aztán ki ez alapján a munkaviszonya megszűnését. Ez tartamilag azt foglalta magában, hogy a munkáltató az ügyészi vádemelési javaslat elhalasztását tekintette végleges érdemi döntésnek az ügyben, és mivel ezt nem kifogásolta

meg az indítványozó, ezt mint a bűnösség beismerését értékelte, noha az indítványozó kifejezetten tagadta az ügyészi eljárásban a tett elkövetését. A bíróság – látva, hogy ezt nem lehet érdemi döntésnek tekinteni a bűnösség kérdésében, és így a 41. § (1) bekezdés előírása erre nem áll – ezért egy olyan értelmezést adott a vonatkozó jogi rendelkezéseknek, hogy a 41. § (1) bekezdés csak a Hszt. 37/B. § (3) bekezdés *b)* pontjához szükséges, ám a *c)* ponthoz már nem, és ez már eleve nem is kívánja meg a jogerős bíró döntést a bűnösség megállapításával együtt ahhoz, hogy a kifogásolható életvitel megállapítható legyen. Ez az értelmezés azonban objektíve jóváhagyta a bűnösség ügyészi állításának érdemi döntésként való felfogását és jogerős bírósági megállapítás nélkül az indítványozó bűnösnek tekintését, majd szolgálati viszonyának ez alapján való megszüntetését. Megítélésem szerint ez sérti az ártatlanság vélelmét, mert ezt az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdése szerint csak jogerős bírósági határozatban lehet megtenni.

Budapest, 2020. január 28.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1188/2019.

